

תורה אור

סז:

התם לעולם וסבר דיאוש כדי הוי יאוש וליכא לשנויי כדמשני לקמן לריש לקיש כגון שהקדישו צעלים ציד גנז דאס כן מאי פריך התם לעולא כרת מאי עבדמיה הא מתחייב כרת שפיר דלאוי לפתח אהל מועד כיון שהקדישו צעלים וי"ל דהמ"ל ולטעמין אי נמי דרצ יהודה נמי אית ליה דיאוש לא קני וטעמא דרצ יהודה דאמר צין נודעה צין לא נודעה מכפרת משום דלא חייש לטעמא דמלוה הבאה בעבירה ולא גרסינן התם מאי טעמא קסבר יאוש כדי קני ובסוכה (ד' ג' וסו) דקאמר אלא לאחר יאוש הא קנייה ציאוש ה"פ הא קנייה ציאוש ושינוי השם ומה שאין מוכיר אלא יאוש משום דע"י יאוש שקודם לכן קנאה בשינוי השם ואית ספרים דלא גרסי ציאוש אלא הא קנייה וחדע דהא התם ר' יוחנן קאמר ליה ור' יוחנן אית ליה דיאוש לא קני דאמר לקמן חיוביה צין לפני יאוש צין לאחר יאוש ואי סבר דיאוש קני אמאי חייב לאחר יאוש שלו הוא טובח וסלו הוא מוכר ובהגזל בתרא קאמר רבי יוחנן משמיה דרבי ינאי דשינוי רשות ואחר כך יאוש לא קני ור"ת הקשה דבהגזל בתרא (לקמן ד' קיד.) משמע דלעולא יאוש כדי קני דפריך ממתניתין דנטלו מוכסים חמורו ונתנו לו חמור אחר הרי זה שלו וקאמר בשלמא לעולא צידוע ודברי הכל ונתנו לו חמור אחר חשיב ליה התם יאוש כדי דקאמר התם תנא ואס נטל מחזיר לצעלים הראשונים ומפרש דקסבר יאוש כדי לא קני וטעמא נראה דלא חשיב ליה שינוי רשות משום דע"כ נותנים לו ותיכף ר"י דברייתא ע"כ לא איירי כמתני' דהא במתניתין קתני הרי הוא שלו וברייתא קתני מחזיר לצעלים הראשונים ועוד דא"כ דאמתניתין קיימא תקשי מברייתא לרצה דאמר יאוש כדי קני אלא ברייתא איירי שהצעלים עומדים ולא נתייאשו עדיין כשנתנו לזה אע"ג דלסוף אחר דאתא לידיה נתייאשו

לא קני דשינוי רשות דקודם יאוש לא התם אכל מתניתין איירי לעולא צידוע שנתייאש מקמי דאתא לידיה וכי אתא לידיה הוה ליה יאוש ושינוי רשות:
אף נוזר דר"ת ל"ה תקנתא. אע"ג דאמר לעיל (דף סה:) גנז טלה ונעשה איל נעשה שינוי צידו וקנאו מ"מ כמו שהוא לית ליה תקנתא:
רבא אמר מהבא קרבנו ו**לא** הגוזל. רבא גרסינן ולא רצה מדקאמר חד מינייהו רצ פפא אמר ולא היו טועים אלא צין רצ פפא י' לרצא שהיה רצו ופעמים כשהיה אומר רצ פפא דברים בטחם היו סבורים שדברי רבא הן אצל צין דברי רצ פפא לדברי רצה לא היו יכולין לטעות ולעיל (דף סו:) גרס אמר ליה רבא משכבו ולא הגזול כו' אע"ג דרצה הוה צר פלוגמיה דרצ יוסף ולרצה הקשה אבי' נריך לומר דרצה עצמו לא השיב לו כלום אלא רצא השיב לו מדפריך הכא והא רצא הוא דאמר דגזל קרבן דחבריה וקאמר דחד מינייהו רצ פפא אמרה וכן משמע דכלל הספרים גרס לעיל אמר ליה רבא ואי רצה השיבו הל"ל אמר ליה ולא היה נריך להזכיר רצה כיון דמקשה לרצה וכן משמע בהניזקין (גיטין דף נה: וסס) דרבא אית ליה דיאוש כדי לא קני דבעי רבא כי אוקמוה רבנן ברשותיה משעת גניבה או משעת הקדש למאי נ"מ כו' ואי יאוש קני לכל הפחות משעת יאוש כבר הוא ברשותיה ובפרק בתרא (דף קיא: וסס) קאמר רבא לעולם רשות יורש לאו כרשות לוקח דמי משמע התם דאית ליה דיאוש לא קני והתם רבא דהוא צר פלוגמיה דרמי צר חמא והא דאמר רבא בפרק אלו מניאות (ב"מ דף סו:) גבי מניאה נטלה לפני יאוש על מנת לגזלה עובר בזולן ואע"ג דאהדריה בתר יאוש מתנה בעלמא הוא דיהיב ליה אע"ג דיאוש לא קני מ"מ כיון דהועיל יאוש למוכרה או להקדישה חשיב גזלן:
שׁוּר ושה שני **פעמים**. וא"ת ושה דכתיב צ' פעמים למה לי הא בשנת לא כתיב שה * וי"ל דאי לא כתיב שה שני פעמים הוה אמינא שצא שור למעוטי שאר מילי מדין שור דלא הוו בתשלומין ה' ולוקמיה אדין שה להכי כתיב שה למעוטי לגמרי:

חמשה בקר ישלם תחתיו. ומסבירא הוי ידענא דחמשה בקר קיימא אשור וארבע אלא קיימי אשה:
אין הגונב בו'. בגמרא (דף טו:) דריש לה מווגוב מצית האיש ולא מצית הגנב דמוקי חד בגנב וחד בטוען טענת גנב א"ש אצל למאן דמוקי תרווייהו לטוען טענת גנב לא שייך כלל למדרש הכי ונריך לומר דלדידיה נפקא ליה למעוטי גנב אחר הגנב מקרא אחרינא:

דתניא אמר רבי עקיבא בו'. מכל הנהו דפריך הכא לרצ א' ה"מ למפרך לעיל לרצה ומהנהו דפריך לעיל לרצה ה"מ למפרך לרצ אלא דרצה דאיירי בגזלן פריך ליה ממילי דגזלן ולרצ דמיירי בגנב ניחא ליה למיפרך ממילי דגנב אע"פ שאין סבירא לחלק ועוד דכמו שהיקשו צצית המדרש נקצעו בגמרא ולתרווייהו הוה מצי למפרך מההיא דגנב והקדיש דפריך מינה לקמן רבי יוחנן לריש לקיש:
א

מרובה פרק שביעי בבא קמא

ה"ג ו**כ"ס** הא כתיב **תחסיו תחסיו חד תחסיו מיימר כו'.** וכ"ת הא כתיב תרי זימני תחתיו דמישממעי חד אשור וחד אשה דאי תרווייהו אחד קיימי הכי איבעי ליה למיכתב ה' בקר וד' אלא ישלם תחתיו אלו מילתא היא דאיכא למימר חד תחתיו איימר לדרשה אחרינא ואכתי תשעה משתמעין צין אשור צין אשה: **נגידים**. גוישים כדמתרגמינן ויגוע ואיתגניד (בראשית מטו) כלומר כחושין וקרובין למוט:
ה"א **עד דגנב פרסי וטבח** **לחד ומוזנין** **לחד**. להכי אכטריך שור או שה דרישא למימר דאע"ג דחד הוא דגנב מחייב: או מכרו **כסיו**. דמשמע או טציחה או מכירה דהא כתיב או לחלק:
ואימא עד דגנב פרסי. כדכתיב צסיפא תחת השור תחת השה ולהכי אכטריך שור או שה דרישא: **שנשפרש**. עשה שרשין. כלומר נתחזק בחטא שקנאו ומהנו מעשיו: **אינימא לפני יאוש**. מכרו מי

יגנב שור או שה וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחתיו אי כתב רחמנא הכי הוה אמינא בעי שלומי תשעה לכל אחד ואחד וכי תימא הא כתיב תחתיו תחתיו חד תחתיו מייתר ההוא מיבעי ליה לדרשה אחרינא דתניא יכול גנב שור שוה מנה ישלם תחתיו נגידין ת"ל תחתיו תחתיו אלא שור ושה דרישא מיותר דנכתוב רחמנא כי יגנב איש וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה אי כתב רחמנא הכי הוה אמינא עד דגניב תרי וטבח להו וטבחו כתיב לחד ואימא אמינא עד דגניב תרי וטבח חד ומוזבין חד או מכרו כתיב ואכתי הוה אמינא עד דגניב תרווייהו וטבח חד ומשייר חד או מוזבין חד ומשייר חד אלא שור דסיפא ושה דרישא מייתר דניכתוב רחמנא כי יגנב איש שור וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחת השה שור דסיפא ושה דרישא למה לי שמע מינה שור ושה אין מידי אחרינא לא: אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל: אמר רב לא שנו אלא לפני יאוש אבל לאחר יאוש קנאו גנב ראשון וגנב שני משלם תשלומי כפל לגנב ראשון א' אמר רב ששת אמינא כי גיים ושכיב רב אמר להא שמעתא דתניא אמר ר' עקיבא מפני מה אמרה תורה טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מפני שנשתרש בחטא אימת אילימא לפני יאוש מי

הזכיר כיון דבאסורא אתא לידיה ונריך להזכיר הדמים אכל מתניתין איירי לעולא צידוע שנתייאש מקמי דאתא לידיה וכי אתא לידיה הוה ליה יאוש ושינוי רשות:

אף נוזר דר"ת ל"ה תקנתא. אע"ג דאמר לעיל (דף סה:) גנז טלה ונעשה איל נעשה שינוי צידו וקנאו מ"מ כמו שהוא לית ליה תקנתא:
רבא אמר מהבא קרבנו ו**לא** הגוזל. רבא גרסינן ולא רצה מדקאמר חד מינייהו רצ פפא אמר ולא היו טועים אלא צין רצ פפא י' לרצא שהיה רצו ופעמים כשהיה אומר רצ פפא דברים בטחם היו סבורים שדברי רבא הן אצל צין דברי רצ פפא לדברי רצה לא היו יכולין לטעות ולעיל (דף סו:) גרס אמר ליה רבא משכבו ולא הגזול כו' אע"ג דרצה הוה צר פלוגמיה דרצ יוסף ולרצה הקשה אבי' נריך לומר דרצה עצמו לא השיב לו כלום אלא רצא השיב לו מדפריך הכא והא רצא הוא דאמר דגזל קרבן דחבריה וקאמר דחד מינייהו רצ פפא אמרה וכן משמע דכלל הספרים גרס לעיל אמר ליה רבא ואי רצה השיבו הל"ל אמר ליה ולא היה נריך להזכיר רצה כיון דמקשה לרצה וכן משמע בהניזקין (גיטין דף נה: וסס) דרבא אית ליה דיאוש כדי לא קני דבעי רבא כי אוקמוה רבנן ברשותיה משעת גניבה או משעת הקדש למאי נ"מ כו' ואי יאוש קני לכל הפחות משעת יאוש כבר הוא ברשותיה ובפרק בתרא (דף קיא: וסס) קאמר רבא לעולם רשות יורש לאו כרשות לוקח דמי משמע התם דאית ליה דיאוש לא קני והתם רבא דהוא צר פלוגמיה דרמי צר חמא והא דאמר רבא בפרק אלו מניאות (ב"מ דף סו:) גבי מניאה נטלה לפני יאוש על מנת לגזלה עובר בזולן ואע"ג דאהדריה בתר יאוש מתנה בעלמא הוא דיהיב ליה אע"ג דיאוש לא קני מ"מ כיון דהועיל יאוש למוכרה או להקדישה חשיב גזלן:
שׁוּר ושה שני **פעמים**. וא"ת ושה דכתיב צ' פעמים למה לי הא בשנת לא כתיב שה * וי"ל דאי לא כתיב שה שני פעמים הוה אמינא שצא שור למעוטי שאר מילי מדין שור דלא הוו בתשלומין ה' ולוקמיה אדין שה להכי כתיב שה למעוטי לגמרי:

חמשה בקר ישלם תחתיו. ומסבירא הוי ידענא דחמשה בקר קיימא אשור וארבע אלא קיימי אשה:
אין הגונב בו'. בגמרא (דף טו:) דריש לה מווגוב מצית האיש ולא מצית הגנב דמוקי חד בגנב וחד בטוען טענת גנב א"ש אצל למאן דמוקי תרווייהו לטוען טענת גנב לא שייך כלל למדרש הכי ונריך לומר דלדידיה נפקא ליה למעוטי גנב אחר הגנב מקרא אחרינא:
דתניא אמר רבי עקיבא בו'. מכל הנהו דפריך הכא לרצ א' ה"מ למפרך לעיל לרצה ומהנהו דפריך לעיל לרצה ה"מ למפרך לרצ אלא דרצה דאיירי בגזלן פריך ליה ממילי דגזלן ולרצ דמיירי בגנב ניחא ליה למיפרך ממילי דגנב אע"פ שאין סבירא לחלק ועוד דכמו שהיקשו צצית המדרש נקצעו בגמרא ולתרווייהו הוה מצי למפרך מההיא דגנב והקדיש דפריך מינה לקמן רבי יוחנן לריש לקיש:
א

מסורת הש"ס

א) [לעיל סו:]. ב) שנת כ. שבעות כו. בכורות נד:]. ג) [יבמות נד: וש"נ]. ד) [נע' מוס' בכורות נד: ד"ה מהא ומוס' שבעות כו. ד"ה מהא]. ה) עין פ"ח ב"מ, ד"ה מהא].

הנהרות הב"ח

א) גבי' רב פפא אמרה. ב"צ משום דמליך בתר אבי ורבא כי"צ מוס' בשופעות דף כו ע"א וכה"ג כתבו מוס' ב"צ' במה דלוקין ד' ס ע"ב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שור בו' וי"ל דאי לא כתיב עיין תשובת מהר"י אדריצי ס"י שלה:

רבינו הנגאל

ורבא נמי דאמ' יאוש לא קאני, לא דחינן להו לגמרי אלא מוקמינן להו דלא אמ' אפילו אחר יאוש לא קני אלא בקרבן הגזול ובלולב הגזול וכיוצא בהן דהיא מצוה הבאה בעבירה. אבל בבבלי עלמא כגון אבדה וכיוצא בה ייאוש מדרע, כגון דשמעינן ליה למריה דנתיאש, המחזיק בה אחר יאוש קנא. ומדת תשלומי ד' וז' אינה נוהגת אלא בשור ושה בלבד. ואוקימנא משום דכתי' קרא שור ושה תרתי זימני מייתר ליה שור דסיפא ושה דרישא, שמעינן מינה שור ושה אין אבל חיה ועיף לא. ופיר' נגידים שוריים כחורשים שאין עליהם אלא עצמות וגידים בלבד. אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל. ולא הטובח ומוכר מאחר הגנב משלם תשלומי ארבעה וחמשה. אמר רב לא שנו אלא לפני יאוש אבל לאחר יאוש קנאו גנב ראשון, ומשלם גנב שני ל... עליה מדר' עקיבה דאמ' מפני מה אמרה תורה טבח ומכר משלמן תשלומי ד' וז' מפני שנשתרש בחטא, פיר' נשתרש בחטא, נהנה, כלומ' אם מכר מכירתו מכירה. כי החיא דגרסינן [בפרק השולח גט] ומפני מה נענשה משום דאישתרשי לה מקום דינר. אם תאמר אחר יאוש שפיר, אלא לפני יאוש [מה] הנאה יש לו במכירתו. והאמ' רב חסדא גזל ולא נתיאשו הבעלין ובא אחר ואכלו רצה הגזול מזה גובה רצה מזה גובה.

- כי יגנב איש שור או שה וטבחו או מקרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת הששה. שמות כא לו

מוסף רש"י

אף גזול. ילפינן מינה דאין לו תקנה לאחר זמן ואפילו ביאוש, דשמעינן ליה למריה דמייאש ואמר ווי ליה לחסרון כס' (סוכה ז'). קרבנו. אס עולה קרבנו, ולא הגזול. דגזול לאו לזנון את, קס"ד דגזל צהמת חולין ואימי (יעיר' סו.). דגזל קרבן דחבריה. שהקדיש חזירו ולעולם לפני יאוש ואכטריך לאשמעינן דאינו עולה לזנון כלל ואפילו לצעלים הראשונים ואע"ג דלא הוה יאוש, ל"א דגזל קרבן דחבריה הלכך אפילו לאחר יאוש לא קנייה, דקרבן אינו גזל, דכל היכא דאיתיה צי גזל דרחתנא איתיה (טו).